

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Élet a török fürdőkben

A másfélszázados török hódoltság alatt Budán minden visszafejlődött, csak a fürdők és kertek indultak nagy virágzásnak. A török ugyanis a virágos- és gyümölcsöskertekben és a fürdőkben lelte örömeit. A Vár kertjei, a Gellérthegy, a környező hegyek és dombok s még a Csepel szigete is gyümölcsöskert lett. A Margitsziget pedig virágoskert, aminek csodájára jártak az utazók. A Várhegy és a Gellérthegy déli oldalát csaknem mindenütt fügebokor borította, a távoabbi domboldalakat pedig szőlő.

A törökök másik gyönyörűsége a fürdőzés volt. Vallásuk kötelezte őket a gyakori fürdésre, hiszen az igazhitűnek naponla ötször kellett imádkozni s minden imádkozás előtt mosakodni. Ezt a vallásos tisztálkodást azonban a jó vízzel nem volt szabad végezni, csak ömlő, csorgó vízzel. Buda melegforrásait alaposan használatba is vették a törökök.

A nők feredője

A Várban is volt fürdő, de a Tabán akkor valóságos fürdőváros volt. Három meleg fürdője működött, s az északi külvárosban is több melegfürdő állott a török urak és asszonyságok rendelkezésére.

Délelőtti rendszerint a nőké volt a fürdő, délután a férfiaké, akik sokszor még éjszaka is ott mulatoztak. Ha a férfiaknál nem is teljesen csak a szórakozást szolgálta a fürdő, annál inkább azt a nőknél. A török nő ura házából nem távozhatott. Csak két hely volt, ahová elmehetett, az egyik a fürdő, a másik a temető. Mindkét helyen elmondhatta az előírt imákat és ezt az újját urának inkább elősegítenie kellett, mint meggátolni. Ha a budai utcákon elfátyolozott török nővel találkozott valaki, akkor az fürdőbe vagy temetőbe ment, vagy onnan jött. A fürdő jelentette a török nő egyetlen szórakozását. Hiszen nem mehetett látogatóba, nem sétáhatott a lakásához tartozó kerten kívül, nem vásárolt a boltban, piacon s így a legegyszerűbb beszélgetés a legközelebbi szomszédnőjével is csak a fürdőben végezhetette el. Volt is az tán játék, nevelés, jóvendómondás, fékezhetetlen jókedv a melegfürdő tarkaszemű kupolája alatt.

A fürdőzés szertartása

A férfiak délebed után indultak a fürdő felé. Aki tehetle, nem egyedül ment, hanem szolgáljával, aki utána vitte a törü közöt, lepedőt, papucsot, fürdőköpenyt, különféle hideg italokat, édességet, kávét meg csészéket, hátha valakit megkínál az úr. Aztán persze egy-két csibukot, dohányt és tűzszerszámot.

Nem csoda, ha azt a török férfiút, aki ilyen felszereléssel érkezett a fürdőbe — már pedig a legtöbb így érkezett — a fürdőzők, izomgyűrők, borbélyok, körömvágók fogászok nagy tisztelettel fogadták. A személy-

zet felügyelője vezette előre a vendéget, mintha a tekintélyes igazhitű férfiú tegnap vagy tegnapelőtt óta elfelejtette volna a járást. A felügyelő a diványsorhoz vitte a török urat s ő maga próbálta ki előtte a heverőket. Végre az egyiket arra érdemesítette, hogy a tisztelt vendég azon helyet foglalhat. A török úr — így hozta az illem — kicsit megpihenve, fejbólintással jelezte, hogy a heverő kifogástalan, majd előre nyújtotta lábait. Pillanatok alatt facipővel cserélték ki utcai lábbelijét. Ekkor felkelt a heverőről felhajította a fejéje nyújtott hideg italt és erre a legnagyobb gyorsasággal fürdőruhával cserélték fel öltözékét.

Innen a veiközteitől egy meleg helyiség következett, ahol a derék török úgy roskadt a kemény fekhelyre, mintha legalább is Mekkából és nem a szomszédból érkezett volna. Szolgája gyorsan kávét nyújtott át fáradt urának, hogy a háziorvos hite szerint szív működése rendeződjön, majd csibukka kedveskedett. Amíg a csibukot szívta, addig körülötte az izomgyűrők, karjálábát szorongatni kezdték a fürdőzők vonogatták a homlokát, a borbély a szív működését halgatta s a körömvágó és fogász is megtalálta, hogy miképpen hasznosítsa tudományát.

Ez a mulatság nem tartott sokáig, de éppen elegendő volt ahhoz, hogy egy török úr kimerüljön. A szolgáló most fehér cukorral kínálta meg, mert a cukor eloszalja a fáradalmak kellemetlen érzését, a tudós orvos szerint. Egy újabb kávé és egy csibuk aztán határozottan helyrehozta

a fürdőzőt, úgy hogy most már beléphetett a melegebb helyiségbe, ahol a fürdőzők lemostak, mielőtt visszavonult volna egy elfüggönyözött fülkébe, hogy elegendő legyen a vallás kövele ményeinnek.

Kifelé menve a fürdőző épüget megpihent mindenütt, mint jövet. Végre ledörzsölék és megkezdődött az öltöztetés. A szolgáló összecsomagolt. Mielőtt kilépett volna a fürdőépület kapuján, még elébe állott a *lőköröző* és a *feügyeő* hogy elbűcsúzzon vendégéről másnapig és meghallgassa elismerő szavait. H. I.

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Szerző:	H. I.
		Cím:	Budai vár története
Forrás:	(Hely):	1950. aug. 20.	
	(Idő):	Magyar Vasárnap	
	(Köt. v. fiz.):		
	(Oldal):		
Helyszám:	Tárgy:	9.439	Oszályozás
		"1541" / 1686	

Budapest nyomda NY., Közp. v. közz. — 1890/50